

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 7/10) na prijedlog Ministarstva za boračka pitanja, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 149. sjednici, održanoj dana 12.02.2014. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prihvata se Informacija o medicinskoj rehabilitaciji pripadnika branilačke populacije u 2013. godini, Ministarstva za boračka pitanja, kao obrađivača.

II.

Informacija iz tačke I ovog Zaključka, nalazi se u prilogu i čini sastavni dio Zaključka.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____ /14.

Datum, 12.02.2014. godine

Z e n i c a

PREMIJER

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za boračka pitanja,

1x a/a.

Munib Husejnagić, dipl.ing.maš.

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
MINISTARSTVO ZA BORAČKA PITANJA**

**INFORMACIJA
o medicinskoj rehabilitaciji pripadnika
branilačke populacije u 2013.godini**

Zenica, februar 2014. godine

DIO PRVI - UVOD

Ova informacija obuhvata sprovedenu medicinsku rehabilitaciju - fizičku i mentalnu, u protekloj 2013. godini za pripadnike branilačke populacije: ratne vojne invalide (RVI), demobilizirane bratioce (DB) i članove porodica branilaca, (ČPB), koji su djelomično ili potpuno izgubili svoju radnu sposobnost zbog ratnih povreda i oboljenja u vezi sa vršenjem vojnih dužnosti u ratu, kao i za druge osobe koji imaju status pripadnika branilačke populacije, a zadobili su povrede ili su oboljeli nakon rata.

U skladu sa važećim propisima, provedena je rehabilitacija i za jedan broj članova uže porodice umrlih RVI, dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, članove porodice umrlih demobiliziranih dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, te udovice umrlih demobiliziranih branilaca i roditelje umrlih ratnih vojnih invalida i demobiliziranih branilaca.

DIO DRUGI - MEDICINSKA REHABILITACIJA

POGLAVLJE I. SVRHA MEDICINSKE REHABILITACIJE

Osnovni cilj rehabilitacije je da se kroz medicinski proces postigne osposobljavanje za samostalan rad i život osoba koje su djelomično ili potpuno izgubile svoju radnu sposobnost zbog ratne povrede, oboljenja ili urođene mane.

Medicinska rehabilitacija u suštini, predstavlja početak i prvu fazu vrlo složenog rehabilitacionog procesa. Ona obuhvata sve one aktivnosti koje se obavljaju u zdravstvenim ustanovama poslije nastanka povrede ili oboljenja, a koje traju sve dok se ne postigne maksimalno medicinsko osposobljavanje.

Dakle, svrha ili cilj medicinske rehabilitacije jeste u tome da se upotrebom savremenih metoda liječenja u medicinskim ustanovama zaustavi proces oboljenja, saniraju nastale patološke promjene i oštećenja, odnosno da se poremećene funkcije organizma što je moguće više vrate u svoje normalno stanje kakvo je postojalo prije nastanka povrede ili oboljenja.

Svrha rehabilitacije nije samo izlječenje ili ublaženje bolesti, nego i maksimalno osposobljavanje organizma u somatskom i psihičkom funkcionisanju, što se postiže razvijanjem u najvećoj mogućoj mjeri, preostalih fizičkih i psihičkih osobina. Ubrzani napredak medicine danas omogućava takve terapijske i funkcionalne zahvate, kojim se postiže takav efekat medicinskom rehabilitacijom da se najveći dio povrijeđenih i oboljelih osoba može vratiti svojim profesionalnim i drugim aktivnostima, odnosno da se preostala zdravstvena i radna sposobnost što više poboljša. Sve terapije i metode su pod strogim nadzorom specijalista fizijatarata, fizioterapeuta i drugog medicinskog osoblja, a što je itekako potrebno velikom broju pripadnika branilačke populacije.

Od velike važnosti je da se od samog početka liječenja ili medicinskog djelovanja u lječilištu misli na budućnost liječenog, odnosno na njegovo sadašnje i buduće funkcionisanje. Ovo je od značajnog uticaja na terapijski plan, na indikacije i tehniku različitih zahvata koji se u tretmanu primjenjuju i koji se stalno osavremenjuju.

Očekivani efekti takve medicinske rehabilitacije su poboljšanje zdravstvenih mogućnosti, a i psihičke uravnoteženosti, te bezbolnije obavljanje svakodnevnih aktivnosti čime se neposredno utiče i na socijalno i ekonomsko, odnosno profesionalno stanje liječenog.

POGLAVLJE II. BANJSKO-FIZIKALNO LIJEČENJE

U periodu primjene medicinske rehabilitacije u cjelini, izrasla je i razvila se posebna specijalistička grana u vidu fizikalne medicine ili fizikalne terapije, odnosno liječenja, koja se dobrim dijelom i svojim aktivnostima bavi razvijanjem i sprovođenjem rehabilitacije.

U ostvarivanju dopunskih oblika i prava za korisnike branilačko-invalidske zaštite, razvijena je i već ustaljena praksa upućivanja pripadnika branilačke populacije na medicinsku rehabilitaciju, odnosno fizikalno liječenje u prirodnim lječilištima u kojima se u procesu liječenja u terapiji primjenjuje, pored prirodnog faktora (termalne mineralne vode) i fizikalno liječenje ili kako se uobičajeno naziva takav oblik medicinske rehabilitacije, odnosno takva terapija – banjsko-fizikalno liječenje (BFL).

S tim u vezi, a zahvaljujući postojanju prirodnih lječilišta u Federaciji Bosne i Hercegovine, u proteklom periodu, od kada se u Budžetu Kantona utvrđuju sredstva za medicinsku rehabilitaciju, u njenom sprovođenju uglavnom smo se fokusirali na banjsko-fizikalno liječenje kod koga je posebna pažnja stavljena na maksimalnu upotrebu prirodnog faktora u liječenju, u konkretnim slučajevima upotrebu hidro-terapijskih procedura.

Preduslov ovog načina liječenja je postojanje indicirajućeg oboljenja, prije svega, na lokomotornom aparatu. To se odnosi na bolesti zglobova, kostiju i mišića, zatim nervnog sistema (moždani udar, išijas, lezija nerava), bolesti kože, bolesti krvnih sudova, zatim tu su i posljedice upalnih procesa u trbušnoj duplji, hronične intoksikacije, posttraumatska stanja lokomotornog sistema, bolesti kardiovaskularnog sistema i ginekološka oboljenja. Značajno je navesti da se banjsko-fizikalno liječenje primjenjuje i kod invalida-amputiraca koji nemaju navedena indicirajuća oboljenja, ali to se čini u cilju jačanja mišićnog tkiva bataljka kod protetisanja, odnosno prilagođavanje proteza i drugih ortopedskih pomagala njegovim tjelesnim osobinama.

U porastu su kardiovaskularna oboljenja pripadnika branilačke populacije kojima je odmah nakon oboljenja-udara neophodna kardio-rehabilitacija i iz te potrebe Komisija je u ovoj izvještajnoj godini na istu poslala 5 pripadnika branilačke populacije koja se realizovala u RRC „Fojnica“ u Fojnici. Važno je napomenuti da je mišljenje ljekara specijalista da kardio-rehabilitaciju treba realizovati odmah i jednom, a drugi put ako ima i druge indikacije za BFL.

Medicinska rehabilitacija se ne primjenjuje kod osoba koje, i pored indicirajućih oboljenja za takvo liječenje, imaju i druga oboljenja koja su kontraindikativna i kod kojih bi primjena iste, odnosno primjena hidroterapije, mogla dovesti do pogoršanja zdravstvenog stanja. Nažalost, sve je više zahtjeva takve vrste i iz razloga da bar malo olakšaju tegobe korisnika Komisija je u izvještajnoj godini uputila 25 branilaca na liječenje Odjela za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju KB Zenica u Zenici.

Danas već postoje naznake za proširenjem oblika medicinske rehabilitacije korištenjem i drugih prirodnih faktora za određene oblike i procese rehabilitacije, koje bi se mogle sprovesti na moru ili u planinskim uvjetima u toku kalendarske godine. Pomena radi, već nekoliko godina sprovodi se aktivnost sedmodnevne rehabilitacije 100% RVI I grupe Kantona (slijepih i slabovidnih osoba) na moru u ljetnom periodu, ali i ovu grupu invalida ne štede i druge bolesti, pa je već sada iskazana potreba i za ovom vrstom liječenja, te je ove godine upućen i jedan slijepi invalid sa pratiocem u RRC „Fojnica“ u Fojnici.

DIO TREĆI - NORMATIVNA REGULATIVA

POGLAVLJE I. ZAKONSKI PROPISI

Pravo na medicinsku rehabilitaciju pripadnika branilačke populacije kao pravo koje se ostvaruje na nivou Kantona regulisano je odredbama člana 9 - 12 Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica-Prečišćeni tekst ("Sl.novine ZDK" br. 5/13.), te odredbama Uredbe o medicinskoj rehabilitaciji branilaca i članova njihovih porodica u banjsko-klimatskim lječilištima ("Sl.novine ZDK" br. 12/06, 6/10 i 2/13) (u daljem tekstu: Uredba), koju je Vlada Kantona donijela kao podzakonski akt, a istom se regulišu uvjeti, način i postupak ostvarivanja ovog prava. Napominjemo da izmjene Zakona i Uredbe koji su doneseni u 2013.godini su imali primjenu do 31.12.2013.godine.

Uredbom su obuhvaćeni način i postupak podnošenja zahtjeva, formiranje odgovarajućih evidencija, uvedena je obaveza predočavanja odgovarajuće medicinske dokumentacije sa dijagnosticiranim indicirajućim oboljenjima, pripadnost odgovarajućoj kategoriji branilačke populacije, vrijeme provedeno u OS BiH, stepen tjelesnog oštećenja (invaliditeta), ratna odlikovanja i drugo.

U praksi se primjena odredaba Uredbe pokazala potpuno opravdanom i ostvareni su izvanredni rezultati. Eliminirane su sve mogućnosti neopravdanog upućivanja na rehabilitaciju, kao i mogućnosti svođenja iste na zdravstveni turizam ili rekreativnu aktivnost.

POGLAVLJE II. KOMISIJA

Na nivou Ministarstva za boračka pitanja Kantona imenovana je od strane Ministra stručna Komisija za odobravanje upućivanja branilaca i članova njihovih porodica u lječilišta, sastavljena od tri ljekara-specijalista, od kojih su dva specijaliste fizijatrije, jedan specijalista interne medicine i službenik Ministarstva koji je ujedno i sekretar Komisije, sa zadatkom da razmatra zahtjeve i vještači medicinsku dokumentaciju pripadnika branilačke populacije za upućivanje na medicinsku rehabilitaciju i utvrđuje prijedloge pripadnika branilačke populacije kojima bi po medicinskim indikacijama trebalo odobriti istu. Izmjena i dopuna Uredbe, kao i drugo stvorili su potrebu da Ministar u izvještajnoj godini tri puta mijenja Rješenje o imenovanju komisije. Prva izmjena je uslijedila nakon smrti jednog dugogodišnjeg člana Komisije i izmjenama Uredbe, druga zbog promjene člana Komisije, a treća po zaključku Vlade Kantona koji se odnosi na naknadu za rad članovima Komisije tj. sekretaru Komisije – službeniku Ministarstva i tehničkom sekretaru.

Komisija ne odobrava medicinsku rehabilitaciju u slučajevima kada je to neosnovano i neopravdano, u slučajevima nepostojanja kontinuiteta u liječenju, odnosno kod pacijenata koji nisu u posljednjih godinu dana liječeni od oboljenja zbog kojeg se upućuju na medicinsku rehabilitaciju, zatim kada je obavljen po jedan specijalistički pregled kod fizijatra ili inerniste prije podnošenja zahtjeva za korištenje medicinske rehabilitacije, kada u nalazima specijaliste nema preporuke za navedenu vrstu liječenja ili je izražena neosnovana želja apliciranja za medicinsku rehabilitaciju. Posebno se ne odobrava medicinska rehabilitacija koja bi bila kontraindikativna, ali u takvima slučajevima Komisija uvijek svojim zaključkom predlaže daljnji medicinski tretman, a isto uslovljava sa nemogućnosti podnošenja novog zahtjeva sve dok se ne otkloni, odnosno izlječi oboljenje koje je kontraindikativno sa vremenskim rokom od isteka roka od jedne godine.

POGLAVLJE III. KORISNICI, PERIOD LIJEČENJA I LJEČILIŠTA

Korisnici medicinske rehabilitacije su: dobitnici ratnih priznanja ili odlikovanja, ratni vojni invalidi, demobilizirani branioci, nosioci "Partizanske spomenice 1941", članovi porodica šehida, poginulih, umrlih, nestalih branilaca i članovi porodice šehida i članova uže porodice poginulih, umrlih ili nestalih dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, a u manjem obimu i ostali pripadnici branilačke populacije kao što su uži članovi porodica umrlih RVI i demobiliziranih branilaca-dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja. Izmjenama Uredbe u korisnike su uvedene i udovice umrlog demobiliziranog branioca koji je u redovima Oružanih snaga proveo najmanje dvije godine i koja je sa istim živjela u braku najmanje dvije posljednje godine prije smrti, pod uvjetom da nema druge prihode i da nije stupila u brak ili vanbračnu zajednicu, roditelji umrlog ratnog vojnog invalida ili demobiliziranog branioca koji je u redovima Oružanih snaga proveo najmanje dvije godine ukoliko ih je isti izdržavao posljednju godinu dana prije smrti, kao i ratni vojni komadanti koji su na komandnoj dužnosti ranga komadanta bataljona, odreda, brigade, operativne grupe i korpusa proveli najmanje 24 mjeseca. Komisija po potrebi i preporuci specijalista odobrava pratioce za 100% RVI I grupe, koji imaju pravo na njegu i pomoć drugog lica.

Kao racionalan period liječenja utvrđen je period od 14 dana, ali isključivo na prijedlog liječnika specijaliste fizijatra u lječilištu i u rijetkim slučajevima, medicinska rehabilitacija se može

produžiti do 28 dana. U izvještajnoj godini nije bilo slučajeva kojim je traženo produženje boravka u lječilištima.

U prošloj kao i prethodnih godina, medicinska rehabilitacija se sprovodila u Banjsko-rekreacionom centru "Aquaterm" u Olovu, Rekreativno-rehabilitacionom centru "Fojnica" u Fojnici i Centru za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i banjsko liječenje "Ilidža" u Gradačcu, sa kojima su, poslije sprovedenog javnog nadmetanja, sklopljeni posebni dugoročni ugovori. Zaključcima Vlade Zeničko-dobojskog kantona broj: 02-41-6200/13. od 20.03.2013.god. i 02-37-10729/13. od 08.05.2013.godine data je saglasnost Ministarstvu za boračka pitanja da zaključi anekse ugovora sa JZU BRC „Aquaterm“ Olovo i JU CMR „Fojnica“ Fojnica kojim su povećane cijena usluga na 50,00KM, odnosno 53,00 KM po danu.

Kod izbora lječilišta opredjeljenje je da se u izvjesnom obimu forsira BRC "Aquaterm" iz Olova, što se pokazalo u potpunosti opravdanim, jer su nivoom zdravstvenih i drugih usluga pruženih u ovom lječilištu prije svega zadovoljni sami korisnici i u vezi sa tim nije bilo zapaženih nedostataka ili upućenih primjedbi. Evidentno je da se iz godine u godinu povećava broj korisnika u ovom lječilištu. Da bi zadovoljilo potrebe korisnika lječilište u kontinuitetu radi na poboljšanju uslova boravka i zdravstvenih usluga, te je u zadnjih par godina izvršena i dogradnja jednog sprata i adaptacija postojećeg dijela, a sve u cilju zadovoljavanja potreba korisnika.

U RRC "Fojnica" upućuju se na liječenje teško pokretni ili potpuno nepokretni pacijenti, jer objekti tog lječilišta za razliku od "Aquaterna" raspolažu liftovima, a i zdravstvenim uslugama koje zadovoljavaju potrebe navedenih korisnika. Također se posljednjih godina u to lječilište upućuju i pripadnici branilačke populacije kojima je predložena kardio-vaskularna rehabilitacija, budući da je lječilište osposobljeno za istu.

U banju "Ilidža" u Gradačcu upućivani su, uglavnom, pripadnici branilačke populacije iz općina koje geografski gravitiraju tom lječilištu. I ovo lječilište raspolaže liftom i veoma dobrim uvjetima za boravak, te u 2013.godini iskazana je i želja nekoliko 100% RVI-paraplegičara za korištenje iste. Po mišljenju korisnika ista ni u jednom pogledu ne zaostaje za druga dva lječilišta.

Odlukom o obustavljanju izvršavanja pojedinih rashoda i izdataka u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2013.godinu broj: 02-14-9484/13. od 18.04.2013. godine obustavljeno je terećenje Budžeta ZDK na razdjelu Ministarstva za boračka pitanja, te je u skladu sa istom obustavljeno primanje zahtjeva za sve namjene Ministarstva u periodu od 03.05.2013. do 18.06.2013.godine. Kako se ni nakon prestanka važenja ove Odluke, a radi slabog priliva sredstava u Budžet Kantona, plaćanje i ovih usluga nije vršilo pravovremeno, povremeno je bilo obustavljanje zaprimanja naših Odluka o upućivanju korisnika na medicinsku rehabilitaciju od pojedinih medicinskih institucija. Tako u periodu od 21.05. do 24.09.2013.godine nisu se upućivali korisnici u banju "Ilidža" u Gradačcu, a i u drugim je smanjen broj korisnika.

DIO ČETVRTI - MEDICINSKA REHABILITACIJA U 2013.GODINI

Komisija se po pravilu sastajala svakih 14 dana. U 2013.godini je održala 23 zasjedanja, a jedno zasjedanje Komisije se prenosi iz jedne u drugu budžetsku godinu iz razloga što branioci koriste usluge lječilišta u narednoj budžetskoj godini. Na istim je razmatrala i vještačila medicinsku i drugu dokumentaciju za 561 pripadnika branilačke populacije koji su aplicirali za medicinsku rehabilitaciju i za 149 žalbi, što je u prosjeku na svakom zasjedanju razmatrano po 24,5 zahtjeva i 6,5 žalbi. Zahtjevi su podnešeni i kompletirani od strane općinskih službi nadležnih za branilačko-invalidsku zaštitu Kantona. Odobreni su zahtjevi za 294 pripadnika branilačke populacije i 12 pratilaca, tako da je rehabilitacija ukupno odobrena za 306 korisnika. Od toga 5 korisnika upućeno je na medicinsku rehabilitaciju u periodu od 31.12.2013. do 14.01.2014.godine i plaćanje za iste će se realizovati iz Budžeta za 2014.godinu. U izvještajnom periodu nije bilo zahtjeva za upućivanje sportista/klubova na pripreme pred početak takmičarske sezone.

Za 305 prijedloga kojima nije odobrena medicinska dokumentacija Komisija je donjela određene zaključke sa adekvatnim prijedlozima. 40 zahtjeva je odbijeno iz razloga kontraindikacija, 5 predmeta je vraćeno na dopunu i ponovo razmatrano na narednom zasjedanju (dopuna dokumentacije, preporuka specijaliste u nalazu za BKL...), a 25 predmeta je riješeno tako što su podnosioci zahtjeva upućeni na dalje liječenje na Odjelu fizijatrije (stacionarno liječenje) Kantonalne bolnice u Zenici. Također svi podneseni zahtjevi za odgodu korištenja rehabilitacije su razmatrani od strane Komisije i po istim su doneseni odgovarajući zaključci.

Na zaključke Komisije o upućivanju na liječenje u prirodna lječilišta izjavljeno je 149 žalbi od kojih je za 99 Komisija potvrdila svoj ranije doneseni zaključak, a u 50 slučajeva odobrena je medicinska rehabilitacija, jer je dokumentacija naknadno dopunjena sa odgovarajućim medicinskim nalazima ili je postupljeno po zaključku Komisije, kao npr. da je obavljen fizikalni tretman kod nadležnog fizijatra, dostavljen nalaz fizijatra i interniste u skladu sa odredbama Uredbe, itd. (sa preporkom za rehabilitaciju i ne stariji od 30 dana) poslije čega je ponovno uslijedio prijedlog da se obavi i tretman u prirodnom lječilištu. U izvještajnom periodu rješavana je jedna tužba, a Presudom Kantonalnog suda Zenica predmet je vraćen na ponovni postupak. Dopunom medicinske dokumentacije (Otpusna lista KB Zenica-liječenje na Odjelu psihijatrije) korisnik je upućen na BKL.

Od upućenih 306 pripadnika branilačke populacije, banjsko-fizikalno liječenje je obavljeno u "Aquatermu" za njih 50,33%, u "Fojnici" 34,64% i u "Ilidži" 15,03%.

U odnosu na uspostavljene proporcije korisnika po kategorijama u okviru branilačke populacije, realizacija je bila slijedeća:

- Ratni vojni invalidi 43,47%
- Pratioci..... 3,92%
- Demobilizirani branioci 36,27%
- Članovi porodica poginulih branilaca..... 16,34%

Proporcija korisnika približno je ostvarena u postavljenim omjerima. Suština je u tome da je u odlučivanju o upućivanju na liječenje dominantan uvjet bio da je postojala potreba za takvim liječenjem (indicirajuće oboljenje, apsolutno i češće relativno, kontinuirano liječenje), a ne formalna pripadnost odgovarajućoj kategoriji. Također vodilo se računa da se ne upućuju branioci prije isteka roka od jedne (kalendarske) godine i o tome da ukoliko nema posebne potrebe, bez obzira na kategoriju korisnika, da se rehabilitacija ne obavlja svake kalendarske godine. Veliki pritisak porodica šehida uslovalo je da Komisija i ove godine odobri nekoliko zahtjeva onim podnosiocima koji su podmakloj starosnoj dobi i koji nikada nisu koristili BKL, a nalaze se na evidencijama Ministarstva. Također evidentan je i broj odbijenih zahtjeva korisnika (11) koji su tražili pratiocice iz razloga što istim u lječilištima pomaže osoblje i pratioci nisu od posebnog značaja u toku liječenja, a i cijena boravka pratioca u lječilištu i korisnika medicinske rehabilitacije je u svim lječilištima potpuno ista.

U narednim tabelarnim pregledima sadržani su podaci o broju korisnika po općinama, kategoriji kojoj pripadaju i u kojim lječilištima je obavljena medicinska rehabilitacija.

Tabela br. 1.

Ukupno odobreno banjsko-fizikalno liječenje u tri prirodna lječilišta

Općina	Predloženo		O D O B R E N O				
	zahtjevi	žalbe	RVI	DB	PPB	Pratioci	Svega
Zenica	207	68	38	52	12	7	109
Olovo	14	2	3	1	2		6
Vareš	7	2	2	2			4
Breza	13	2	3		4	1	8
Visoko	26	8	3	5	2		10
Kakanj	25	6	3	6	3		12
Žepče	17	4	8	2	4		14
Zavidovići	79	20	22	12	2	3	39
Maglaj	59	18	18	7	13	1	39
Tešanj	99	15	27	21	6		54
Doboj Jug	9	4	4	2	1		7
Usora	6		2	1	1		4
SVEGA:	561	149	133	111	50	12	306

Tabela br. 2.

Odobreno banjsko-fizikalno liječenje u BRC»Aquaterm» u Olovu

Općina	Predloženo	O D O B R E N O				
		RVI	DB	PPB	Pratioci	Svega
Zenica		16	40	11		67
Olovo		3	1	2		6
Vareš		1	1			2
Breza		1		3		4
Visoko		1	4	2		7
Kakanj		2	4	2		8
Žepče		3	2	2		7
Zavidovići		6	5			11
Maglaj		3	6	8		17
Tešanj		8	9	4		21
Doboj Jug		1		1		2
Usora		1		1		2
SVEGA:		46	72	36		154

Tabela br. 3.

Odobreno banjsko-fizikalno liječenje u RRC»Fojnica» u Fojnici

Općina	Predloženo	O D O B R E N O				
		RVI	DB	PPB	Pratioci	Svega
Zenica		22	12	1	7	42
Olovo						
Vareš		1	1			2
Breza		2		1	1	4
Visoko		2	1			3
Kakanj		1	2	1		4
Žepče		4	1	2		7
Zavidovići		11	2		3	16
Maglaj		10	1	2	1	14
Tešanj		8	4			12
Doboj Jug		1				1
Usora		1				1
SVEGA:		63	24	7	12	106

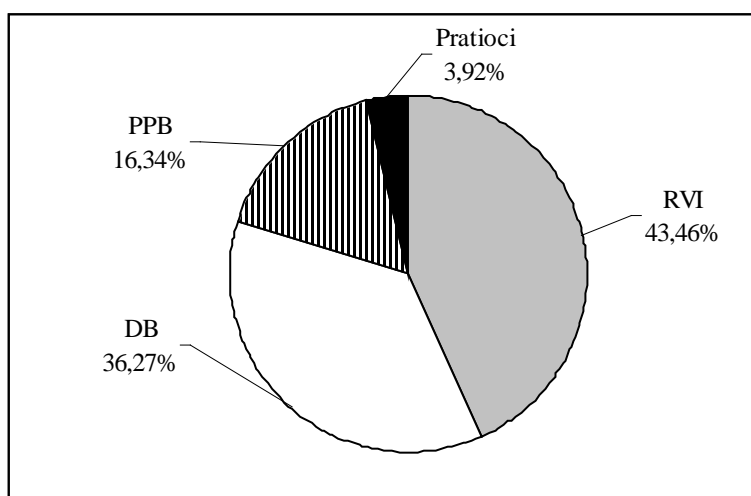
Tabela br. 4.

Odobreno banjsko-fizikalno liječenje u Banji »Iliđa» u Gradačcu

Općina	Predloženo	O D O B R E N O				
		RVI	DB	PPB	Pratioci	Svega
Zenica						
Olovo						
Vareš						
Breza						
Visoko						
Kakanj						
Žepče						
Zavidovići		5	5	2		12
Maglaj		5	1	2		8
Tešanj		11	8	2		21
Doboj Jug		2	2			4
Usora			1			1
SVEGA:		23	17	6		46

Dijagram br. 5.

Dijagram raspodjele po kategorijama pripadnika branilačke populacije ukupno odobrenih banjsko - fizikalnih liječenja

PPB -porodice poginulih branilaca

RVI -ratni vojni invalidi

PRAT -pratioci za lica kojima je potrebna pomoć drugog lica (100% RVI I grupe)

DB -demobilizirani baniooci

DIO PETI – ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Medicinska rehabilitacija, kao dopunski vid prava za korisnike branilačko-invalidske zaštite, i dalje u potpunosti opravdava svoju namjenu. Ovo se naročito potvrdilo uvođenjem više reda u razmatranju i odlučivanju po zahtjevima za takvo liječenje kroz donošenje Uredbe, te izmjenama i dopunama Uredbe o medicinskoj rehabilitaciji branilaca i članova njihovih porodica u banjsko-klimatskim lječilistima. Dosljednom primjenom iste olakšan je rad nadležnim općinskim službama za branilačko-invalidsku zaštitu, čime se izbjegla bilo kakva improvizacija ili površnost u obradi zahtjeva za liječenje i donošenje odluka.

U zaprimanju pojedinačnih zahtjeva i njihovoj obradi u općinskim službama za branilačko-invalidsku zaštitu sada se to čini sa puno više odgovornosti i rijetki su propusti u sprovođenju Uredbom propisane procedure. U odnosu na 2012.godinu iskazana je gotovo ista potreba za medicinskom rehabilitacijom, ali se svim zahtjevima nije moglo udovoljiti iz razloga što ni namjenska sredstva u 2013.godini nisu bila znatno veća, a posebno što je cijelu budžetsku godinu teretilo ograničenje utroška sredstava. Bitno je napomenuti da već dvije godine u porastu broj zahtjeva RVI sa invalidnošću preko 80% koji su po prvi put iskazali potrebu i aplicirali za banjsko-klimatsko liječenje. Uključivanjem liječnika specijalista u razmatranje i odlučivanje o odobravanju medicinske rehabilitaciji, postignuto je da se na liječenje upućuju samo pripadnici branilačke populacije kojima je takvo liječenje opravdano, odnosno da takvo liječenje nisu mogli ostvariti po osnovu zdravstvenog osiguranja iz nekih drugih razloga. Ništa manje nije značajno učešće liječnika u razmatranju i odlučivanju o rehabilitaciji kada su u pitanju kontraindikacije, čime se izbjegava rizik da se pacijent sa kontraindikativnim oboljenjima uputi na medicinsku rehabilitaciju i time se pogorša njegovo zdravstveno stanje i ostvari suprotan efekat od željenog.

Prateći podatke o broju podnešenih zahtjeva za medicinsku rehabilitaciju, može se zaključiti da je i dalje iskazan veliki interes za ovim vidom liječenja iz objektivne potrebe, jer se češće pojavljuju oboljenja lokomotornog aparata, kao posljedica ratnog angažovanja.

Troškovi banjsko-fizikalnog liječenja planirani u Budžetu za 2013.godinu iznosili su 250.000,00 KM („Službene novine ZDK“ broj 19/12), a realizovano je 201.498,00 KM, odnosno 80,60%.

Utrošak sredstava ipak je značajan, a osnovni razlog neizvršenja ove stavke u razdjelu Ministarstva do 100% kao što je i uobičajeno u prethodnim godinama, je izuzetno slaba financijska situacija na nivou Knatona, a koja je rezultirana neplaćenjem navedenih ispostavljenih faktura u iznosu od 157.093,00 KM odnosno 77,96%. Jedan od razloga je i Zaključak Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-14-7652/13. od 28.03.2013.godine, kojim je visina utroška sredstava bila ograničena visinom ostvarenog priliva sredstava u Budžetu Kantona.

Utrošak sredstava i plaćanje po obavezama u izvještajnom periodu po lječilištima je bio slijedeći: JU "Aquaterrm" Olovo – realizovano 105.300,00 KM, plaćeno 22.400,00 KM, neplaćeno 82.900,00 KM; JU "Fojnica" Fojnica – realizovano 69.783,00 KM, plaćeno 13.815,00 KM, neplaćeno 55.968,00 KM i JU Banja "Ilidža" Gradačac – realizovano 26.415,00 KM, plaćeno 8.190,00 KM, neplaćeno 18.225,00 KM. Iz razloga dugovanja Banja „Ilidža“ Gradačac je obustavila zaprimanje Odluka Ministarstva i u 2014.-oj godini, s nagovještajem da ostaje pitanje da li će se uopće nastaviti saradnja i poslije uplate duga, što stvara nove probleme Ministarstvu, jer izbor zdravstvene ustanove ovog sadržaja može se realizovati samo putem tendera.

Treba naglasiti da su na medicinsku rehabilitaciju uglavnom upućivane samo one osobe kod kojih su iscrpljene sve mogućnosti medikamentoznog liječenja, fizikalnog liječenja ambulantno u općinama ili stacionarno na Odjeljenju za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Kantonalne bolnice u Zenici.

Također, nije bilo potrebe da se utvrđuje broj korisnika po općinama proporcionalno broju pripadnika branilačke populacije koji se kod njih nalaze na evidenciji, jer su svi dostavljeni zahtjevi za medicinsku rehabilitaciju rješavani u skladu sa Uredbom.

Imajući u vidu naprijed navedeno opravdana je potreba za povećanjem sredstava za banjsko-fizikalno liječenje u narednom periodu iz razloga što je branilačka populacija iz dana u dan sve starija i sve bolesnija, te im je ovaj vid banjsko-fizikalnog liječenja sve potrebniji i neophodniji.

MINISTAR
Nedžad Lokmić